

Universal Declaration of Human Rights - Ditammari

© 1996 – 2009 The Office of the High Commissioner for Human Rights

This HTML version prepared by the UDHR in Unicode project, <http://www.unicode.org/udhr>.

Oniti ba we a kpenniti kutenku yandú

Yetanfɔte yie yie me

Ti ɔo kenye ke tú ɔee te ke sɔkesɔke yi bo ke kutenku naati tipiiti timɔũ, ɔe tú omɔũ yi ɔo nke ɔi otɔu muwɛrimu ŋo kɔere yĩnke,

Ti ɔo kenye ke tú isɔke ɔɔ nyo di peite koo mɔũ wee wɛnte ke nɔo bee ite koo wuu, ke yɛ ti bo yĩme ke nkari ke ɔe tinaati ke ti naa tiɔɔti, ke ba nɔe ti me mba yo mɛsemme, oniti ti ɔe ŋmanti, ɔee tú kete,

Ti ɔo kenye ke tú oniti ne oniti ŋme, ti tũ mbo nɔe mu titɔbe, ociĩri nɔe okperi ko okperi ɔe ociĩri, ke yɛ ɔemɔsikaandɛ kɔ nɔe cooti yĩnke,

Ti ɔo kenye ke tú initi wuu nyimɔu ɔo kenkàri ke naati keyɛ itɔbe kpei,

Ti ɔo kenye ke tú initi wuu kutenku yandú ɔeneni ɔipatri kɛparku ɔi myɛɛke ne oniti ba we, kó ɔiyetri ke tú oniti pokua oniti dɔua, ɔmɔũ yi cãã nne otɔu; ke ɔee te ke iwuu nyimɔũ ɔo nkewɛnne ke mpĩ kebeu ne ɔe bo naatime tipiiti timɔũ,

Ti ɔo kenye ke tú yeheke ye mɔũ ye kari kɛwɛnne mu kutenku yandú ko ɔitĩnni kɔbe ketú ti ɔo ke nɔe menke weti ɔee cɛnke tukune oniti kó mufommu ne o borime,

Ti ɔo kenye ke tú ti bo wɛnne me dinnu maɔimaa ɔee tukune oniti kó mufommu byeeke ɔee bo nte ke ti baa yete kuce,

Iwuu nyimɔũ kó ɔitinni ɔidyeeɛ piɛeku ke heu ketú

Oniti ba we, a kpenni ti kutenku yanda tu:

Iboti imɔũ ne itensaake imɔũ ɔo nkewɛnne ɔinuu kɛpĩ ndipatri ɔii ko tinaanti ne i yemme kɛpã itɔbe itye nɔe yĩnke ke nyɛ ɔee túme oniti ko mufommu yeheke yemɔũ ɔwɔme; oniti ba we, a cɛnke bo ɔil hei, a ɔo nke ti nyɛ ke ti kpenni.

Ditanfɔtri 1

Oniti ti pei nɔe omɔũ yi kpaatri otɔu, ke yɛ oniti ba we, o yi ɔo nne fehɔfe; o mɔkemu mɛcii kehã mɛyemme. Ti tú ne ɔo kenyari ti tɔbe mbe ke yie mii ba nkɔu ko otɔu ɔau.

Ditanfɔtri 2

Oniti ba we: oniti sɔua, o peia oniti sɔua, oniti pokua, a cɛnke tú wee boti, a feu tekote ɔibɔ nɔaa, a dɔu nkuyie mmaku botinkua nkua, a tũ ŋwee peɔitik boti cɛn kaa, a kari ke yũmpuraa, a ɔo nɔɔdawanfe nɔɔa, a tú kuhɔuku nkua, ɔe yi ɔo ŋomɔũ bo ɔa ciite a kɔere yĩnke.

Ke wɛtike, ba kaa hei túɔi ke domme, omɔũ yi ɔo ke nɔa kɔɔnne ke ŋmanti o bo ɔa byɛeti a yienni mɛɛ kpei noyɛɛ nyoo cyɛɛ.

Ditanfɔtri 3

Oniti ba we, a niti tɔu yi ɔo nke ɔaa kakii ke ŋmanti o bo ɔa tanneme kufɔtitenniku.

Ditanfɔtri 4

Omɔũ yi ɔo nkeɔɔ otɔu kuɔaaku ke ɲo senni; oniti me nyi mɔke muwɛrimu o bo fiteme otɔu koo naa nku ɔaaku.

Ditanfɔtri 5

Omɔũ yi ɔo mbe ɲo ɔuku sɔntike fɛpaɔpyefe tɛme, ɲo me nyi ɔo nke nfeuri kukpetinkú kɔmme ke cɪrme.

Ditanfɔtri 6

Oniti, a cɛnke bo kee byeeke a ɔo kenye ɔee ci ne ɔee yi ci koomɔũ ba ɔa soute.

Ditanfɔtri 7

Ɖikotinuú tú timɔũ kó kuɔpiku nku. Okoti, ɔɛbire, onitiɔou onitipoku, okpaati, ociiri kuhɔuku, ba wuo, ɔikotinuú ɔii o kãnke.

Ditanfɔtri 8

Koomɔũ sente ɔikotinuú ke ɔaa wɛnte, a baa yi hũti hũti; a bo o tɔ tibeenti nti ke ɔe kó tinaantii ke nkú.

Ditanfɔtri 9

Be baa na ke sɔnte kepi ɲomɔu ko o kpetine yoo ko o ɔenne ɔiheɪ.

Ditanfɔtri 10

Oniti ba we, ke be ɔaa yu tibeenti yoo be ɔa pi nne timati, ɔibeentinni kɔbe ɔo nke ɔaa bekemu ke ya ɔedomme ke ne na ke tikwuɔ.

Ditanfɔtri 11

1. Ke be tú omɔũ caare ke mu nyi o bekenɛ keya ke mɔmmwɔɔ ɲme yoo siyaabisi nsi o tu mmu yi ye timati tibeenti ti bo tibate.

2. Oniti kaa caare ɔemare ke sɔ nke ɔikotinuu kó ɔipatri yi tú ɔe ci, a yi ɔo nketa ɔitou; ke ɔe me mbaa sɔ mbe ɔo nkeyetoo keywɔɔ ɲa to ɔeyinke be ɔake baa tɔnte.

Ditanfɔtri 12

Omɔũ yi ɔo nketa we yi te tiinaan ti myeɛke, keyɛ, ɔe ɔɔ me nyi kaa wɛnte otɔu ke ɔe yaa naa nne ɔikpanni. Ɖikotipatri me nnaa mmu kekpa nɔeyinke ke ɔe you.

Ditanfɔtri 13

1. Oniti ba we, a bo na keyite ke ncenti a yemme ɔome kaa peensiri ɔii hei a kàri.

2. Kaa me nyite kekɔte kee byeeke, ba ɔiihei kece, nkeɔee a bo na kekonnimu ɲa cyee, a ɔo ɔiimɔnni.

Ditanfɔtri 14

1. Ke be ɔaa ɔo meyei ke ɔaa harine ba a yi mɔke ɔifɔtɔɔ a bo na keyite kekɔte kesɔre a me nɔɔ ɔiihei; ɔe kó ɔiihei kɔbe me nyi ɔo nke ɔaa beti.

2. Be me ne yi ye kaa yeke ke be ɔa kwuɔ nne tipiiti timɔũ, be nɔa wuo kaa ɔɔri a ɔome.

Ditanfɔtri 15

1. *Fĩ ȋȋniti, a ba nfou ke bo ke yi yẽ a boti tuku.*

2. *Omoũ yi dɔ nke yetene s̄ɔntike ɲotɔu o ko kuboti tuku; ke weeme nne dɔ ne omaa o bo namu ke naanne kuboti teku.*

Ḍitanfātri 16

1. Oniti, kaa cēnke baa nkēdee, a bo na kerpwoke yoo a yenke a me nq̄we ke q̄i hānne tēcyēētē. Oniti ne o poku, omōū yi q̄o kensei ot̄ou fēnōnfē ke nkemmune q̄i bo yate diiyē ke nsa ke dīborime yi maa.

2. Onitidɔu nɛ oniti poku kɛ bɛ ti na kɛ ti kwusɔ otɔu mɔu tenkɛ yi dɔ kɛ nkɔ kɛ firi bɛcwooke kɛfi kɛ dɛ fi.

3. Ne yaaro tɛcyɛ̃tɛ tɛɛ baa kóti kɛ tɛcyɛ̃tɛ yi bo kunaamunku yi bo kuboti mɛ nyi bo.

Ḍitanfōtri 17

1. Oniti ba we, a bo amma ndaa, di sũmaa, omɔu yi do nke nkɔnnε otɔu o kperε yĩnkε.

2. *Omoũ yi do nke s̄nte kefeete otu kpere ne muwẽrmu.*

Ḍitanfōtri 18

Oniti ba we, omāũ yi dō nke nda kōkōnne a yemme me ḡāti kpei; omāũ ba nda kōkōnne a ḍumme kuu nyeinku yoo a feume muu ntentaa yoo a yi ḍumme kuyie maku ame nyi feume mutaã mamu kpei kaa dō ketike, a bo youmu kuyienḍummu maku kó meborime ke twote meteme; a bo amaa ndaa, di sūmaa, ḍikōmbokoti yi dō nke nd̄wo d̄i bo nd̄umme d̄ikó kuyie d̄id̄ku yoo d̄i nd̄aku mekwu nd̄i bōke kepaã nsikoo becirbe, ke haa d̄okó yebaa nke twonko itye nd̄ibi, ba oniti kaa bó kee byeeke.

Ḍitanfātri 19

Ba we, kaa yemme hāti a bo na ke ti beimmu omou me mba na ke dāa kōkene tiyĩnke; ba we, a bo na kebeke a dōti ŋa nintε keε byεεke, ke ti two ŋa me ndowe ne a nintε tii naanti kō kuboti.

Ḍitanfātri 20

1. Oniti ba we, a bo namu ke wēnne ketiinne a kobe a me ndobe ke di nake di kpeti; a bo namu ke mbo ditinni a me ndori nyeēke, dindi yemme cēnke ba na tiyeiti, di cēnke ba ndori meyei.

2. *Omoù yi do nke tanne otu ditiñ ni mari nyeĩke ne muwẽrimu koo yemme yi dido.*

Ḍitanfātri 21

1. Oniti ba we, a do nke ndakemū a hei kó mufommu byεεε kó tinaanti ba kaa yi ha qitĩnni qii tɔ kutenku qimyeεεε; a do ke ntee n nemu bεε pĩ nne dimɔũ dī kó diyetri.

2. *Ba we, a bo namu, ke nsa kaa kɔbe cɛnke daa ɖeite, kempĩ na hei bo ncenti mee boti ke ɖe nsie mutɔmmu yĩnke.*

3. Bekpaatibe do ke ndɔɔri siheikembii do mee borime dihei myeeke; yepate yee tu ndo nke nii cwɔ weti weti ba bɔkebɔke ba mbo, ke na keceete qitinni kotri kekanne qipanni. Ɖekó mupaticɔrimu mɔnni, omɔu yi do ke nkɔɔnne otɔu ke fiinko o yemme, keyɛ dihei kó meborime yi tú omɔumaa kɔmmɛ, omɔũkoo nmeɛte me nyi tú otɔũ kou.

Ḍitanfōtri 22

Oniti ba we, fɔ̃ tɛhɛkɛmbɪtɛ a tɛ̃nke yi dɔ̃ kɛwɛ̃tɛ kɛ nsenni ɲacyɛɛ; tiɔ̃dɔwanti yi kpa a nne dɔ̃ nke yetoo kɛmɔ̃ɔtɛ a kpɛrɛ kɛpɛtɛ ityɛ nyii bo nte kaa na kɛnyɛ dɛɛ ci nɛ dɛɛ yici; dɛmɔ̃ mɛmmɛ dɛɛ bo nte kaa naa ɲoniti kɛyɛ a fɛi yɛkɛkɛ tũ ndo nke nteɛ nyɛtɔ̃bɛ dɛdɛbyɛkɛ. Oniti, kaa mɛ nyi cɔtɛ bɛ ɔ̃ɔ̃ yi ndaa too titɔ̃tɔ̃ti.

Đitanfǿtri 23

1. Ba we, a ɔo nke mmɔke mutɔmmu ŋa pimmu, ke waa ŋa ɔɔmu ke mpĩ ke ɔe ɔaa naati; omɔu tu nyi do nke nkpa mutɔmmu.
2. Bɛɛ pĩ mmutɔmmu mamumaa ke bekuute ma, be tɔnfeinti ɔo nke mmamu.
3. Wee cɛnke pĩmmu mamu, o ɔo nke cu o kɔnyonku; keyɛ ɔe bo nteme koo na ke nfou ne o cyɛɛte kɔbe ke ba ŋaari.
4. Ba we, kaa ɔo a bo namu kewɛnnene betɔmpitibe tɔbe ke ɔi hɔnne yentɔntire ke ŋmɛ ndinuu kefeete ɔimaa.

Đitanfǿtri 24

Oniti ba we, a ɔo nke nii cute mutɔmmu kehompɛ kekɔte tikweiti; a yi ɔo nke nii mpi mutɔmmu kukpetinku tɛhompute be me mbaa keete a ɔiiti.

Đitanfǿtri 25

1. Oniti ba we, a ɔo nke nfou ke ɔe wenni kaa kɔntii nnaati, fɔ ne ŋa cyɛɛte kɔbe; a ne bo na kaa fommu ŋmenni kaa yimɔke a yommaa a yi mɔke tiyaati, a yi mɔke a ɔɔɔɔ, kaa me mmɔ ŋa ba na ketaa ŋamaa. Wee mɔnte mutɔmmu, wee mɔ, kuhɔuku, okupoku yoo okuɔu, opokóti yoo oɔakóti, ticitɛ ɔekewe, wee cenbo meseemme myeɛke be yi ɔo nkó yoo ɔemyeɛke koo nfɛuri.
2. Ti ɔo nke ɔo kenye tisaponyɔti ne tibi kpɛi mesaaibi imɔu: opopɔpɔri kpɛia, ipocɔutebia, ipocɛmbia, ba i, i yi ɔo nkensenni.

Đitanfǿtri 26

1. Oniti ba we, a ɔo nkentye, ke na kepete mecii. Omɔũ yi ɔo nkeyieeti ke na ketanne o bire ɔakɔri sampɔu. Ibi imu ɔemare yi ɔo nke baa ta ɔekó ɔakɔri. ɔakɔribɛ bebɛbii bɛɛ myeɛke mutɔmmu ɔo nkepite tipiiti timɔũ ndi; bɛɛ ko yepate kpente kpenke ke ɔo mbɛɛ ta ɔakɔri oɔyɛwe bɛmɔu be bo na ketamu ke be cɛnke ɔo.
2. ɔakɔri ɔo nketwo nɔɔbire itye nke ɔe benke ɔe bo imɛ kenaa ŋoni ti keyɛ oniti ba we, a ɔo nke nkpeni ti mufommu myeɛke. ɔakɔri ɔo nkeɔɔ ke benitibe kee betɔbe túmu ke bonkune beyemme kekwaɔ mbetɔbe meseemme, ke iboti imɔũ kutenku yandú nɔo itɔbe, ke initiboti kutenku yandú kó ɔitinni ɔidyɛeri dii me ŋari ke ɔo kepau nyekpare ke ɔii na ke yepau nke kutenku narke tipiiti timɔũ.
3. Ibi yɛmbɛ bɛɛ ɔɔke ɔo nkenyɛ weti weti bebi ɔo nkepete iitye ne i ɔo nkeɛbii muutɔmmú.

Đitanfǿtri 27

1. Oniti ba we, be ɔɔ ɔa bantɛne a ko kuboti kó meborime; a ɔo nkebaa: nte ɔifɔnni, nte ɔikũtri me ndomme. A ɔo mbɛɛ ɔaatwoɔ mecii kaa munkɛɛ metwo mbetɔbe ke kutenku nnaati keɔimɔũ ɔipete mesaa.
2. Be tú oniti centine ŋo sɔu; obaribenti me nyi yari ohauti. Oniti tú mpĩnne mu o mu nyo nne.

Đitanfǿtri 28

Đipatri ɔidyɛeri ɔii ntú ba we, o ɔo nkeyetoo mu ke bɔkeɔke ba mbo kupiku maku; ke meseeme ɔɔke ti ba na kepete mesaa.

Đitanfǿtri 29

1. Oniti ba we, kaa poo ŋaboti yoo ɔitinni a bo ɔii myeɛke a nyɛ kaa poo ŋamaa ndi.
2. Omɔũ yi ɔo nkeɔɔ oɔu o yi ɔo ke bɛɛ wee ɔɔre omɔmmwɔɔ, keyɛ oniti ne oniti ŋme ke ti ɔo nkenvari ke wɛte keɔe titɔbe.
3. Fɔ wee yi ɔo mekɔmmɛ a bo ntũ seiŋme kutenku yandú kó ɔipatri ɔidyɛeri me nyɛ nɔe ndomme.

Ditanfɔtri 30

Dipatri ɔi myɛɛɛ, tinaanti mati yibo ɛ ndonne ɔihɛ i mari, ditɔnni mari yoo oniti ɔɔ o tisenkri, kennau ɛwãa ɲwãa, ɛ faari faari ɛ hati bɔkɛbɔkɛ. Oniti ba we, a kpenni ti kutenku yandɔ.
